

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Výkon rozhodnutí - I. Část

20. 10. 2009
Radovan Dávid

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Pojem a předmět civilních exekucí

Podstata a funkce vykonávacího řízení

- Právní vztahy založené na normách hmotného práva
- Vynutitelnost práva předpokládá uplatnění odpovídajících mocenských prostředků
- Stát zajišťuje legislativní činnost spojenou s tvorbou právního řádu a současně je povinen plně garantovat dodržování právního řádu
- Donucující zákrok státu proti povinnému se však musí uskutečnit postupem, který je přesně a podrobně stanoven právními předpisy

Nalézací a vykonávací řízení

- Ochrana subjektivních práv spočívá
 - V autoritativním zjištění, že uplatňované právo existuje
 - Ve vynucení tohoto práva
- Autoritativní zjišťování - nalézací řízení
- Nucené uskutečnění práva - vykonávací řízení

- V řízení o určení práva nebo vztahu, v řízení o osobním stavu a v řízení, kde se návrh zamítá postačuje ochrana v podobě autoritativního zjištění práva
- V případě rozhodnutí ukládajících plnění (vyjma nahrazení projevu žalovaného) a nesplnění tohoto plnění povinným může dojít k donucení

Exekuční právo

- Je souborem právních norem, které upravují činnost soudu, soudních exekutorů, stran a dalších subjektů exekučního řízení při realizaci plnění, uloženého povinnému subjektu vykonatelným rozhodnutím (státního) orgánu, jež se uskutečňuje za pomoci donucujících prostředků státní moci.
 - Macur, J. Kurs občanského práva procesního - Exekuční právo. Praha: C. H. Beck, 1998, s. 5

Prameny civilních exekucí

- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
 - Zejména část šestá
- Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)
- Vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy
- Vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Subjekty exekučního řízení

Soudy

- Spadá mezi subjekty, které svou procesní aktivitou podstatně ovlivňují průběh a výsledky vykonávacího řízení
- Ve vykonávacím řízení jedná a rozhoduje u soudu I. stupně předseda senátu jako samosoudce
- Vyšší soudní úředník - viz JŘ
 - Může provádět úkony týkající se srážek ze mzdy, příkazání pohledávky, prodeje movitých věcí, event. tam, kde jej pověřil předseda senátu
- Justiční čekatelé a soudní tajemníci - § 6 JŘ
 - Mohou provádět úkony týkající se srážek ze mzdy, příkazání pohledávky, prodeje movitých věcí

Soudní vykonavatel - § 46 JŘ

Provádí např.:

- prohlídku povinného a prohlídku jeho místností, skříní a jiných schránek (§ 325a o. s. ř.)
- soupis movitých věcí (§ 326 o. s. ř.)
- zajištění sepsaných věcí (§ 327 o. s. ř.)
- označení sepsaných věcí, které nebyly zajištěny (§ 327 odst. 3 o. s. ř.)
- odhad sepsaných movitých věcí, nebyl-li přibrán znalec (§ 328 o. s. ř.)
- prodej sepsaných věcí v dražbě (§ 328b o. s. ř.)
- vydání výtěžku z prodaných věcí oprávněným nebo jiným věřitelům, popřípadě složení výtěžku u soudu (§ 331 a 331a o. s. ř.)
- vyklizení nemovitostí, staveb, bytů a jiných místností, odevzdání vyklizených věcí povinnému nebo zletilému příslušníku jeho domácnosti, předání vyklizených věcí do úschovy obci nebo jinému vhodnému schovateli, uložení klíče od bytové náhrady u orgánu obce nebo u soudu, prodej nevyzvednutých věcí a rozdělení výtěžku tohoto prodeje (§ 340 až 344 o. s. ř.)
- odebrání movitých věcí se vším, co k nim patří, povinnému, nebo tomu, kdo je ochoten je vydat, a jejich odevzdání oprávněnému (§ 345 o. s. ř.)

Pravomoc a příslušnost soudu

- § 7 OSŘ určuje pravomoc soudů i pro řízení vykonávací
- Pravomoc soudu je dána tituly pro výkon rozhodnutí
 - Titulem pro výkon rozhodnutí mohou být vedle rozhodnutí vydaných v občanském soudním řízení také rozhodnutí jiných orgánů, event. notářský a exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti
 - Výkon rozhodnutí však soudy vedou jen pro území ČR
- Příslušnost soudu
 - § 9 odst. 1 OSŘ - K nařízení a provedení výkonu rozhodnutí je věcně příslušný okresní soud
 - § 252 odst. 1 - místní příslušnost je určena obecným soudem povinného - jinak § 252 odst. 2, 3, 4

Účastníci řízení

- OSŘ účastníky označuje jako oprávněného a povinného
- Oprávněný
 - Procesní strana, která tvrdí v návrhu, že je osobou, které náleží určité oprávnění, vyplývající z předloženého titulu
- Povinný
 - Osoba, která je podle stejného titulu zavázána k plnění nějaké povinnosti
- Postavení účastníků je protikladné
- Způsobilost být účastníkem vykonávacího řízení, procesní způsobilost, zastupování

Manžel povinného

- § 255 odst. 2 OSŘ
 - Jsou-li nařízeným výkonem rozhodnutí postiženy majetkové hodnoty nebo práva patřící do společného jmění manželů, je účastníkem řízení, pokud jde o tyto majetkové hodnoty, i manžel povinného.
 - Také tehdy, zaniklo-li společné jmění manželů, avšak nebylo dosud vypořádáno
- K rozsahu SJM viz ustanovení občanského zákoníku

Účastník pro určitý úsek řízení

■ Plátce mzdy

- Pokud žádá, aby soud určil, jaká částka má být povinnému v příslušném výplatním období sražena ze mzdy

■ Dlužník povinného

- Pokud žádá soud o rozvržení sražené částky jednotlivým oprávněným, kteří se domohli postupně nařízení výkonu rozhodnutí přikázáním pohledávky proti těmto povinnému

■ Dražitelé

- Při výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti za podmínek stanovených zákonem

■ Spoluvlastníci

- Při rozdělení výtěžku po prodeji movitých věcí

Soudní exekutor

- Výkon rozhodnutí lze vést v řízení o výkon rozhodnutí dle části šesté OSŘ anebo v exekučním řízení dle exekučního řádu
- Soudní exekutor
 - Vykonává exekuční činnost ve svobodném povolání
 - Přenos pravomocí státu na exekutory
- Soudy
 - Rozlišovat vykonávací řízení soudní - výkon rozhodnutí dle OSŘ
 - A soudní řízení exekuční - úkony soudu, avšak dle EŘ

Soudní exekutor

- Exekuční řád deleguje část pravomoci soudu na nezávislého a nestranného exekutora
- Exekutor vykonává činnost za úplatu (svobodné povolání) a má postavení veřejného činitele
- Stojí v čele exekutorského úřadu zřizovaného ministrem spravedlnosti
- Počet exekutorských úřadů je určen na základě principu *numerus clausus*.

Předpoklady jmenování exekutorem

- Státní občanství ČR
 - Plná způsobilost k právním úkonům
 - Úplné vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České republice
 - Bezúhonnost
 - Vykonání alespoň tříletou exekutorskou praxi
 - Složení exekutorské zkoušky
-
- Exekutora jmenuje do exekutorského úřadu ministr na základě výběrového řízení do 1 měsíce od ukončení tohoto řízení, a to do sídla v obvodu okresního soudu.

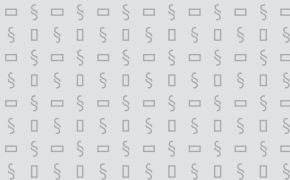
Zaměstnanci exekutora

- Exekutorský koncipient
 - Komora zapíše do seznamu koncipientů na návrh exekutora občana České republiky, který má plnou způsobilost k právním úkonům, získal úplné vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České republice, je bezúhonný a je v pracovním poměru u exekutora.
- Exekutorský kandidát
 - Komora na základě písemné žádosti koncipienta zapíše do seznamu kandidátů toho, kdo je ke dni zápisu zapsán v seznamu koncipientů a u koho nenastal důvod k jeho vyškrtnutí, vykonal alespoň tříletou exekutorskou praxi a složil exekutorskou zkoušku.
- Exekutorský kandidát
 - Vykonavatelem exekutora může být občan České republiky, který má plnou způsobilost k právním úkonům, je bezúhonný, má úplné středoškolské vzdělání, je v pracovním poměru u exekutora po dobu nejméně 1 roku a složil kvalifikační zkoušku vykonavatele exekutora.

Samospráva exekutorů

- Exekutorská komora České republiky se sídlem v Brně
- Má tyto orgány:
 - sněm
 - prezidium
 - prezidenta
 - revizní komisi
 - zkušební komisi
 - kontrolní komisi
 - kárnou komisi
- Kárné řízení proti kandidátovi a koncipientovi dle EŘ
- Kárné řízení proti exekutorovi dle zákona č. 7/2002 Sb.

Činnost soudního exekutora

- Exekuční činnost
- Další činnost
 - Exekutor může v rámci další činnosti poskytovat právní pomoc oprávněnému nebo povinnému po vydání exekučního titulu, jakož i v souvislosti s exekuční činností a další činností, provádět autorizovanou konverzi dokumentů podle zvláštního právního předpisu, sepisovat listiny a vykonávat jinou činnost, stanoví-li tak tento zákon.
 - Exekutor může v souvislosti s exekučním, soudním nebo jiným řízením přijímat do úschovy peníze, listiny a jiné movité věci.
 - Exekutor může též provést dražbu movité či nemovité věci na návrh vlastníka či osoby oprávněné disponovat s věcí.
 - Na základě pověření soudu nebo státního zástupce zjišťuje exekutor majetek podléhající podle rozhodnutí vydaného v trestním řízení zajištění a osobně nebo prostřednictvím jiné osoby vykonává správu takového majetku. Při evidenci spravovaného majetku postupuje exekutor přiměřeně jako při evidenci věcí převzatých do úschovy.

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Zásady vykonávacího řízení

Zásady civilního procesu - obecně

- Zásada materiální pravdy
- Zásada volného hodnocení důkazů
- Zásada dispoziční
- Zásada projednací
- Zásada arbitrárního pořádku x legálního pořádku

- Zásada rozhodování samosoudcem

- Zásada rovnosti
- Zásada veřejnosti

Speciální zásady - fáze rozvrhu výtěžku

- Zásada přednosti
 - § 279 odst. 2 OSŘ
- Zásada časové priority
 - Pohledávky se uspokojují v zákonem stanoveném pořadí
 - Např. podle okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí plátcí mzdy
- Zásada proporcionality
 - Výtěžek, který nestačí k uspokojení všech pohledávek, se přidělí jednotlivým pohledávkám podle poměru výšky těchto pohledávek k souhrnu všech pohledávek
 - Např. § 280 odst. 2 OSŘ

Speciální zásady - obecně

- Zásada ochrany a obrany povinného
- Zásada ochrany třetích osob
- Exekuční řízení smí být vedeno jen k uspokojení práv skutečně existujících
- Exekuční řízení může být prováděno jen za podmínek stanovených zákonem
- Exekuční řízení smí být prováděno jen způsoby, které zákon určuje
- Exekuční řízení smí být vedeno jen v rozsahu, jaký stačí k uspokojení vymáhaného nároku
- Uspokojení vymáhaného nároku může být dosaženo pouze postižením majetku povinného

Ochrana povinného - OSŘ

- Výkon rozhodnutí nesmí být veden způsobem, který je zřejmě nevhodný - tj. v nepoměru mezi výší pohledávky a ceny předmětu, z něhož by měla být pohledávka uspokojena
- Výkon rozhodnutí nesmí být zřejmě neúčelný - tj. že by dosažený výsledek nestačil ani k pokrytí nákladů řízení o výkon rozhodnutí

Odklad výkonu rozhodnutí - § 266

- Na návrh může soud odložit provedení výkonu rozhodnutí, jestliže
 - se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky
 - oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen.
- I bez návrhu povinného může soud odložit provedení výkonu rozhodnutí, lze-li očekávat, že výkon rozhodnutí bude zastaven

Zastavení výkonu rozhodnutí

- § 268 - Výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže
 - byl nařízen, ačkoli se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným
 - rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným
 - zastavení výkonu rozhodnutí navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení
 - výkon rozhodnutí postihuje věci, které jsou z něho podle § 321 a 322 vyloučeny
 - průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů
 - bylo pravomocně rozhodnuto, že výkon rozhodnutí postihuje majetek, k němuž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí (§ 267)
 - po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku
 - výkon rozhodnutí je nepřípustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat (promlčení, zřejmě nevhodný způsob, pohledávka vyloučená z výkonu)

Zastavení výkonu rozhodnutí

■ Dále např. dle:

- § 290 OSŘ - Soud zastaví na návrh plátce mzdy nebo povinného nařízený výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, když povinný po dobu jednoho roku nepobírá mzdu buď vůbec nebo alespoň v takové výši, aby z ní mohly být srážky prováděny.
- § 336m - Nebylo-li při dražbě učiněno ani nejnižší podání, soud dražební jednání skončí. Další dražební jednání soud nařídí na návrh oprávněného nebo toho, kdo do řízení přistoupil jako další oprávněný, který lze podat nejdříve po uplynutí tří měsíců od bezúspěšné dražby; nebyl-li návrh podán do jednoho roku, soud výkon rozhodnutí zastaví.
- § 348 OSŘ - Nepodaří-li se společnou movitou věc nebo nemovitost prodat, zastaví soud výkon rozhodnutí.

Incidenční řízení

- Incidenční spory jsou projednávány v rámci exekučního řízení
- Spory opoziční
 - Spory o zastavení výkonu rozhodnutí z důvodu zániku práva přiznaného exekučním titulem - § 268 odst. 1 písm. g)
 - Relativní nepřípustnost exekuce
 - Soud tento spor řeší jen tehdy, uplatní-li povinný své právo
 - Rozhodnutí o nepřípustnosti exekuce je konstitutivním rozhodnutím a způsobuje, že v exekuci nelze pokračovat
- Spory impugnační
 - Spory dle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ
 - Např. namítá-li povinný, že listina doplňující exekuční titul a prokazující přechod práva nebo povinnosti na jinou osobu (§256) je nesprávná anebo listina, prokazující, že došlo ke splnění podmínky vzájemného plnění oprávněného (§ 262), je nesprávná

Exekuční spory projednávané v nalézacím řízení

- Spory vylučovací
- Spory poddlužnické
- Spory odporové

- Spory o doplnění exekučního titulu
- Spory z lepšího práva

Vylučovací spory

- § 267 OSŘ
 - Právo k majetku, které nepřipouští výkon rozhodnutí, lze uplatnit vůči oprávněnému návrhem na vyloučení majetku z výkonu rozhodnutí v řízení podle třetí části tohoto zákona.
- Obdobně manžel, byl-li nařízeným výkonem rozhodnutí postižen majetek patřící do společného jmění manželů nebo který se považuje za součást společného jmění manželů, avšak vymáhaný závazek vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů při používání majetku, který
 - podle smlouvy o zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného jmění manželů nebo podle smlouvy o vyhrazení vzniku společného jmění ke dni zániku manželství 79) nepatřil do společného jmění manželů, a oprávněnému byl v době vzniku vymáhané pohledávky znám obsah smlouvy
 - náležel výhradně povinnému proto, že jej nabyl před manželstvím, dědictvím, darem, za majetek náležející do jeho výlučného majetku nebo podle předpisů o restituci majetku, který měl ve vlastnictví před uzavřením manželství nebo který mu byl vydán jako právnímu nástupci původního vlastníka, anebo že slouží podle své povahy jen jeho osobní potřebě.

Ochrana práv třetích osob

- Vedle vylučovacích žalob také např.:
 - § 68 EŘ - vyškrtnutí věci ze soupisu
 - § 278 OSŘ - nepostižitelná částka
 - § 336j - dražba a postavení dražitelů, kterým svědčí předkupní právo

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Činnost soudu před nařízením výkonu rozhodnutí

Výzva k dobrovolnému splnění povinnosti

- § 259 OSŘ
 - Návrh oprávněného
 - Před návrhem na nařízení výkonu rozhodnutí
 - Účelnost
- Předseda senátu
 - Předvolá povinného
 - Vyzve povinného k dobrovolnému splnění povinnosti

Pomoc soudu

■ § 260 OSŘ

- Jde-li o vymáhání výživného pro nezletilé dítě, poskytne soud na žádost účastníka pomoc při zjišťování bydliště toho, komu z rozhodnutí vyplývá povinnost.
- Na žádost účastníka, kterému rozhodnutí přiznává právo na zaplacení peněžité částky, dotáže se soud toho, komu je zaplacení peněžité částky uloženo, zda a od koho pobírá mzdu nebo jiný pravidelný příjem, popřípadě u kterého peněžního ústavu má své účty a jaká jsou čísla těchto účtů.
- Dotázaný je povinen odpovědět soudu do jednoho týdne od doručení dotazu. Nesplní-li tuto povinnost nebo uvede-li v odpovědi nepravdivé nebo neúplné údaje, může mu soud uložit pořádkovou pokutu.

Prohlášení o majetku

■ § 260a - 260h OSŘ

- Kdo má vykonatelným rozhodnutím přiznanou peněžitou pohledávku, může soudu před podáním návrhu na výkon rozhodnutí navrhnout, aby předvolal povinného a vyzval ho k prohlášení o majetku.
- Oprávněný je povinen doložit listiny prokazující, že pohledávka nemohla být uspokojena ani za pomoci § 260 OSŘ příkázáním pohledávky z účtu, a stejnopis rozhodnutí (nebo jiné listiny).
- Ten, kdo byl k prohlášení o majetku předvolán, je povinen se dostavit k soudu osobně.

Prohlášení o majetku

- Předvolání k prohlášení o majetku musí obsahovat
 - účel výslechu
 - poučení o následcích, jestliže prohlášení bude odmítnuto nebo jestliže v něm budou uvedeny nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje
 - event. výzvu k předložení seznamu majetku
- Před zahájením výslechu soud předvolaného vyzve, aby uvedl úplné a pravdivé údaje o majetku povinného, a znovu ho poučí o následcích nesplnění této povinnosti a o následcích odepření prohlášení.

Prohlášení o majetku

- V prohlášení o majetku je předvolaný povinen uvést
 - plátce mzdy nebo jiného příjmu postižitelného srážkami ze mzdy a výši tohoto nároku
 - peněžní ústavy, u nichž má účty, výši pohledávek a čísla účtů
 - dlužníky, u nichž má jiné peněžité pohledávky, důvod a výši těchto pohledávek
 - osoby, vůči nimž má jiná majetková práva nebo majetkové hodnoty, jejich důvod a hodnotu
 - movité věci (spoluvlastnický podíl na nich) povinného a kde, popřípadě u koho se nacházejí
 - nemovitosti (spoluvlastnický podíl na nich) povinného
 - podnik povinného a jeho části a kde se nachází

Prohlášení o majetku

- O výsledku předvolaného soud vyrozumí oprávněného
- Oprávněný může předvolanému klást otázky jen se souhlasem soudu

- Právní úkony povinného týkající se jeho majetku, které učinil poté, co bylo předvolanému doručeno předvolání k prohlášení o majetku, jsou vůči oprávněnému neúčinné.